

Ókontri

36

A németek elmentek. Várták az oroszokat, és megtették a szükséges óvintézkedéseket. Eldugták a lisztet, a szalonna, kolbász jó részét, a végvásznakat, a bort, a karikagyűrűket, fülbevalókat, de legfőképpen elbújtatták vagy feketébe öltöztették, rút öregasszonyoknak álcázták a fiatal asszonyokat, lányokat, mert híre ment, hogy az oroszok vad ázsiai banda, nem ismernek se Istent, se embert, és megerőszik a nőket.

Júlia is elrejtőzött az apja portáján, miután Steve a két gyerekkel behozta. A falu biztonságosabbnak látszott, mint a magányos tanya kint Rácfalun. Már csak azért is, mert a faluban volt választék nőben, és remélhette, hogy ha megtalálják is, nem feltétlenül ő kell nekik. A vendégeiknek is javasolták, hogy tartsanak vele. Húgaival osztozott a füstölő alá vájt rejtéküregben, de lett volna ott hely még nekik is, legfeljebb a gyertyát égethették volna kevesebbet, mert úgy jobban fogott volna a levegő, amelyhez a közeli rönkrakás alatt végződő kályhacsövön át jutottak, miután az apjuk egy vaslappal lefedte a lejáratot, és rárakta a füstölésből visszamaradt, üszkös fadarabokkal teli hamut.

Csakhogy Csillagék nem mentek, nem tartották indokoltnak. Úgy ítélték meg, hogy ez az ő esetükben nem szükséges. Őket nem fenyegeti ilyen veszély, őket nem bántják, nem bánthatják, hiszen ők üldözöttek, és más elbírálás alá esnek. Meg ha elbújnak, nem találkoznak az oroszokkal, és nem tudják kifejezni nekik hálájukat. Márpedig ők találkozni akarnak velük, és méltóképpen fogadni őket. Alig várják, hogy meglássák az első orosz katonát, odafussanak hozzá, és a nyakába boruljanak, vagy legalább megszorítsák a kezét.

Az oroszok végül megjöttek, két nap múlva, négy nappal Karácsony előtt, és rácáfoltak a rossz híreikre. Miután átfésülték a falut, és meggyőződtek róla, hogy nincsenek németek, *gyévuski*, *gyévuski* felkiáltásokkal megtapogattak, megölelgettek egy-két fiatalasszonyt, aki nem rejtőzött el, vagy akinek a maszkírozása nem sikerült meggyőzőre. De aztán csak zabráltak, főként zsebórát, de Henry-Imréektől – Henry-Imre nyugatra ment az uradalom felszerelését menekítve – még a faliórát is elvitték, súlyostul, sétálóstul. Karóra is kellett volna nekik, de az csak Steve-nek volt a tanyán, oda viszont nem mentek ki. Nem vették észre, vagy úgy találták, hogy túl messze van. Senkit nem vittek el munkára, ellentétben a németekkel, akik a férfiakkal lövészárkot ásattak Borzsában.

Mikor egy-egy gazdát megfosztottak a zsebórájától, akkor rendszerint leültek a konyhán, és ételt, italt kértek. Szalonnát kaptak kenyérral és bort. Kusnyár Gábor és Boros Péter kolbászt is tett nekik az asztalra, és abban is eltértek másoktól, hogy egyenesen behívták és megvendégelték őket. Az idők szavát megértve

máris köpönyeget fordítottak, és igyekeztek a megszállók kedvében járni. Baji Franci, Kis Péter szocialista tanokkal kacérkodó hajadon lánya – a Baji név csak ragadványnev volt – még rajtuk is túltett. Egy jobb világ előhírnökeit látva bennük disznót vágatott az apjával, és a tiszteletükre rendezett vacsorán cigánybanda szolgáltatta a zenét. A többség nem fraternizált velük, csupán próbálta megnyerni a jóindulatukat azzal, hogy nem tanúsított ellenállást, és jó képet vágott mindenhez. Ez nem is esett nehezebbre, mert másfelől megnyugvással töltötte el, hogy végre itt vannak az oroszok. Nem mintha rokonszenvezett volna a szovjet kommunizmussal, de elege volt a háborúból, és az oroszok megérkezése azt jelentette, hogy annak vége. Csak akkor szeppent meg, mikor rekvirálni kezdtek, és itt is, ott is vezették ki a lovat, tehenet az istállóból, hajtották ki a disznót az ólból. Dudás Panni, egy hadiözvegy látva, hogy viszik el az egyik lovát, így fakadt ki:

– No, basszátok meg, hogy maradtatok volna ott, ahonnan jöttetek!

Más is kommentálta a veszteségét, de az ő reakciója feltűnést keltett, mert ő volt az egyetlen, aki korábban nyilvánosan is kijelentette, bárcsak itt lennének már.

Az oroszok mindössze másfél napot töltöttek Szajlán. Harcoló alakulat lévén másnap délután továbbmentek. Aznap átvonult ugyan még a falun egy lőszer szállító lovaskocsioszlop. Péterkénél nem tudtak átkelni a Tarnán, mert a németek felrobbantották a hidat, ezért Recsk felé kerültek. Mikor Csillagék észrevették őket Rácfalun, kiálltak a kapu elé és integettek nekik, hogy álljanak meg, de rájuk se hederítettek.

Minthogy a következő két napban sem jöttek újabbak, mindenki úgy gondolta, hogy már nem jönnek, és megúszták az oroszokat. Megkönnyebbülve előszedték, amiket eldugtak, az asszonyok, hajadonok előjöttek rejtékelyeikről, a magukat öregnek kiadókat lemosták az arcukról a kormot, és visszaöltöztek tulajdon ruháikba. Hallották ugyan, hogy az oroszoknak több hulláma van, van második és harmadik hullám is. A második hullámbeliek már kevésbé barátságosak, de a legveszélyesebbek, egyenesen veszedelmesek a harmadik hullámbeliek. Ezek egységeiktől leszakadt vagy dezertált kóborló katonák, akik önállósították magukat, és lopnak, rabolnak a frissen megszállt területen, és főként ők azok is, akik a nőket megerőszakolják. Úgy látszott, elmaradt a többi hullám, valamiért elkerülte a falut.

Steve ennek ellenére elővigyázatos maradt. Nem hozta haza a feleségét és a gyerekeket az apósától. Júlia és húgai nem kuksoltak többé egész nap a rejtékelyen, de minden pillanatban készek voltak arra, hogy szükség esetén visszahúzódjanak oda, és ugyanezért az apjuk is mindig otthon tartózkodott, hogy ebben segítséget nyújtson nekik.

Steve-nek igaza volt. A látszat csalt, jöttek még oroszok, jött az a bizonyos harmadik hullám.

Abban állapotodott meg a feleségével, hogy ha addig nem lesz több orosz, december 23-án délben értük meg, és együtt töltik a Szentestét. Úgy lesz, mint máskor, azzal a különbséggel, hogy ezúttal Fáni készíti el ebédre a böjti mákos *csíkot*, amely egyben vacsora is lesz. Éjfél után pedig, mikor véget ér a böjt, majd esznek mást, nem disznótorost, mint szoktak, mert a front miatt még nem öltek disznót. Bár lehet, hogy nem maradnak fenn addig, minek is maradnának, hiszen az éjféli

misére ilyen körülmények közt nem mennek, de lehet, hogy egyébként se mennének, mert nagyon hideg van a templomban, és Jancsika még megfázna.

Szenteste napján, végzés után Steve baltát vett magához, és kiment Kishegybe karácsonyfának valóért.

Hó volt, hideg. Délig sütött a nap, aztán hirtelen köd ereszkedett Rácfalura, és Kishegyre is. Nem fentről az égből, hanem valahonnan máshonnan, mert előtte felhőtlenül derült volt és kéklett. Olyan sűrű, vattaszerű fehérség, amelyben alig terjedt a hang. Elnyelte a léptei zaját, a hőcsikorgást, de még a távoli ágyúörgést is, amelyet addig Péterke felől lehetett hallani. A látótávolság is jelentősen csökkent, de ez nem zavarta. Ismerte az utat a tetőre. Járt ott, mióta annak idején Júlia felvitette magát oda. Vele egyszer, magában, Georgie-val meg többször is, mogyoróvesszőt vágni, veresgyűrűt udvarseprőnek, de még gombázni is. Fent még sűrűbb volt a köd, de megtalálta a Darnó felőli oldalon a borókást.

Mikor visszafelé jövet kezében egy szép borókapéldánnyal a gyalogútról a kocsiútra tért, Morzsa ugatása ütötte meg a fülét. Nagyon mérges lehetett, mert tele torokból ugatott. Jól lehetett hallani, mert közben ritkult a köd, bár vékony, éles hangját még mindig tompította, mélyítette. Ugyan ki, mi lehet a kapunál? – kérdezte magában. Mert azt meg tudta állapítani, hogy nem hátulról, a ház mögül jön a csaholás, hanem a kaputól, az előudvarból. Közelebb érve azonban senkit, semmit nem látott, mert az előudvart eltakarta a kapu. Csak akkor tudta meg, miért hajt, mi dühének az oka, mikor benyitotta a kaput.

Négy orosz katona volt az előudvarban, és éppen azt tették, annak elkövetésére készültek, amitől addig sikerült megóvni Szajlán a nőket. Aranka a tornáccal szemközt szoknyájától megfosztva feküdt a hátán, két katona lefogta, egy harmadik előtte térdelt, egy negyedik pedig géppisztollyal a kezében sakkban tartotta az anyját, aki kissé odébb állva kétségbeesetten tördelte a kezét.

Steve ledobta a borókát, és a lány felé szaladt.

– *Sztoj, sztoj!* – rivallt rá a géppisztolyos, és a nyomaték kedvéért eléje lőtt a hóba.

Steve megtorpant.

A katona tovább kiabált oroszul, és a baltára mutogatott, hogy dobja el, majd miután kiejtette a kezéből a baltát, a fegyver csövével hadonászva Csillagné mellé terelte.

– Jaj, Steve, csináljon már valamit! – könyörgött Csillagné.

– Nem tehetek semmit, négyen vannak, és fegyverük van.

– És nekem ezt végig kell nézmem, az anyjának! – jajveszékelt Csillagné, és el akart futni, de a fegyveres katona elvágta az útját, és a géppisztoly csövét a mellkasának nyomva visszakényszerítette.

– Ne nézzen oda – mondta Steve, és magához ölelte, hogy eltakarja előle a látványt.

Közben a térdelő katona letolta a nadrágját, ráfeküdt Arankára, és megkezdte az aktust. A másik kettő lenyomva tartotta a lány szétfeszített lábait, de annak maradt még némi mozgástere és hánytá-vetette az alsótestét. Amikor a ránehezedő súly alatt ez is lehetetlenné vált, akkor szemén köpte a behatolót, mire az arcul ütötte, majd torkon ragadta, és csak akkor engedte el a nyakát, amikor már fuldoklott.

Aranka sírt, zokogott, de ez nem zavarta az őt magáévá tevőt és társait. Hagyták, nem tapasztották be a száját. Annál inkább idegesítette őket Morzsa, aki még mindig ott volt, és szüntelenül ugatott. A segítők a kutya felé mutogattak, mire a géppisztolyos megpróbálta elűzni. Morzsa hátrált pár métert, de aztán visszajött, és Steve és Csillagné elé ugrott, mintegy védelmezve őket. Ez már sok volt a géppisztolyosnak. Bele lőtt. A golyó Morzsa jobb hátsó lábát találta el, és az állat azt húzva, vonítva eliszkolt.

Mikor az első katona kielégült, helyet cserélt az egyik segítővel. Mikor az is ejakulált, a másik következett. Annak nem volt szüksége segítségre. Arankát már nem kellett lefogni, megadta magát. És nem is sírt többé, némán tűrte, hogy azt tegyenek vele, amit akarnak. Akik végeztek, nem mentek el, ott álltak ütemesen mozgó társuk felett, és herezacskójukat vakargatva fel-felröhögtek, mikor a bepumpált, majd kiszökő levegő szortyogó, a szellenteshez hasonló hangot adott.

Csillagné nem látta, hogy már ketten mentek végig a lányán, de hallotta ezt a hangot, és az azt kísérő röhögést. Kitépte magát Steve karjaiból, és Aranka felé rohant.

Lövés dördült, és az asszony előre zuhant, a földre.

Steve oda akart futni hozzá, de a géppisztolyos eléje ugrott, és a fegyvert ráfogva megállította.

A röhögéscsőrök kiabáltak valamit a géppisztolyosnak, mire az megfordította Steve-et, és a ház végére, a pinceajtóhoz kísérte. Kinyitatta vele, betuszkolta és rázárta az ajtót. Steve csodálkozott, hogy a zárban lévő kulcs rá volt fordítva. Ők, ha itthon voltak, soha nem zárták kulcsra a pinceajtót.

Alighogy bekattant a zár, máris magyarázatot talált rá. A pincének már volt foglya, Mihály. Őt is oda zárták. Pedig, mint mondta, ő nem csinált semmit. Azt viszont elismerte, hogy nem szólt a nagyságos asszonyéknak, hogy itt vannak az oroszok, de lehetetlenség is volt, mert ő, ugye, nagyot hall, és nem hallotta, hogy ugat a kutya, csak akkor vette őket észre, mikor Aranka kisasszonyt hajkurászták az udvaron, de akkor már késő volt. Bár ha meggondolja, hiába is szólt volna nekik, hisz nem félték az oroszoktól, az is lehet, hogy egyenesen behívták őket az útról. A Fáninak több esze volt, az kiszökhett a hátsó ajtón, és elmehetett, mert eltűnt, nem látta sehol.

Estig kuksoltak a pincében. Próbáltak kijönni, mikor fejük felett a házban minden elcsendesedett, de nem bírták felfeszíteni a vasajtót. Végül Fáni szabadította ki őket. Úgy volt, ahogy Mihály gyanította. Kisurrant a hátsó ajtón, és elbújt, először a *góré* alatt, majd a tyúkólban, ahol meleg volt, mert már beültek a tyúkok. Mikor pedig úgy gondolta, hogy tiszta a levegő, előjött.

Hogy mit csináltak még az oroszok, azt Steve a le- és behallatszó hangokból, és az utána látottakból rekonstruálta. Ezek szerint miután kielégítették a vágyukat, Arankát az udvaron hagyva, benyomultak a házba, és nagy lakomát csaptak. Megettek minden fellelhető szappant, egy oldal szalonnát, egy egész, szinte az ehetetlenségig kiszáradt sonkát, a két utóbbit magában, kenyér nélkül. Kolbászt nem fogyasztottak, mert az már nem volt, elfogyott. Megittak két deci kölnit, négy deci sebalkoholt és négy liter vegyes gyümölcspálinkát. A pálinka annyira elkábíthatta őket, hogy bort már nem is kerestek, pedig volt, a pincében. Feltúrtak,

felforgattak mindent. Ami üvegből volt, azt összetörték, így a pálinkás demizsont is. Összeszedték az összes órát, karperecet, gyűrűt, fülbevalót, brosstút. Az ékszerek Csillagék tulajdonát képezték, de akadtt köztük olyan is, egy aranynyaklánc kereszttel, amely Júliáé volt, az anyjától kapta elsőáldozó korában. Az istállóból a Csillagot vitték el, és az egyik nyeretget. A Lepkét nem, mert a mennyezetről kötelek nyúltak le a hasa alá, azt a látszatot keltve, hogy fel van kötve, mivel olyan beteg, hogy állni se bír. Steve hallotta, hogy a beteg ló nem kell nekik, és ez a legjobb módszer betegség szimulálására. A motorra is szemet vetettek. Ki is tolták a csűrből, és sokáig rugdosták a berugóját, de nem sikerült beindítaniuk, nem sikerülhetett, mert – nem vették észre – nem volt benzin a tankjában.

Végül, miként a nyomokból megállapítható volt, Külső-Rácfalu, Recsk irányában távoztak. Csoda, hogy egyáltalán el tudtak menni, mert nagyon berúghattak. Az udvaron lehetett látni a havon, hogy sokat hemperegtek. És hánytak is, nem csak a házban, kint is, ahol a hányadék barnára színezte a havat, és szalonna- és sonkadarabok látszottak a tetején.

Steve mindezt nem tudta mindjárt, de ha tudja, akkor is az érdekelte volna elébb, mi lett Arankával, él-e és hol van. Az első dolga volt tehát, hogy az előudvarra sietett.

A lány ott volt, a házfal tövében ült, a tetthelytől nem messze, felvont lábakkal, lábait két kezével átfogva, fejét a térdeire hajtva, mozdulatlanul, némán. Oda húzódott, miután az oroszok eltűntek a házban. Nem mindjárt, feküdt még egy darabig a havon, félt aléltan. Aztán próbált felállni, de nem bírta, nem volt hozzá ereje. Nagy nehezen az oldalára, majd a hasára fordult, felfogta magát, négykézláb a falhoz mászott, és ott felült. Nézett maga elé, a hóra, az udvarra, nézte a szoknyáját, bugyiját, amelyek odébb heverték. Próbálta felfogni, mi történt, de képtelen volt rá. Csak annyi hatolt el a tudatáig, hogy valami nagyon rossz. Semmi nem volt rajta alul, de a zsibbadtságtól, amely egész altestét érzéketlenné tette, nem érezte a havat, a hideget.

Steve odament hozzá, de nem kérdezett semmit.

Gyengéden megérintette a vállát.

Aranka nem reagált.

– Aranka – mondta. – Jöjjék, menjünk be!

Erre se mozdult, a fejét sem emelte fel.

Steve lehajolt, egyik kezével a háta mögé nyúlt, másikat a térdei alá dugta, és felnyalábolta.

– Mihály, várjék itt, utána együtt bevisszük Csillagnét is – utasította Mihályt, aki Fánival ott téblábolt mögötte.

A bejárati ajtó nyitva volt, tárva-nyitva, miként az összes többi ajtó a házban, de Fáni előre szaladt, mintha ki kellene nyitnia előtte.

Bent először a kanapéra akarta fektetni Arankát a nappaliban, ám az össze volt hányva, majd a vendégszobába ment volna vele, de úgy döntött, hogy abba inkább a halottat teszi. Végül Júlia szobájába vitte. Fáni irányította oda mondván, hogy a többi ágygal ellentétben az ottani ágy nincsen feldúlva. Az le is akarta vetkőztetni, hogy ne kenje össze, és ráadni a hálóingét, de Aranka nem hagyta. Utána csak felhajtották a dunnát, és a lepedőre helyezték.

Fáni ajánlotta még, hogy vizet melegít, és lemossa róla azoknak a kifolyt – ezt a szót használta – mocskát, de a lány ezt is visszautasította. Nem szavakkal, hanem heves fejrázással, mert még mindig nem szólalt meg.

Steve a vendégszobába sietett, hogy helyet készítsen Csillagnénak. Az oroszok ott nemcsak összerondították mindkét ágyat, hanem ki is kiszórták az ágyneműt, de az egyik lepedő, derékalj és párna valahogy megmenekült. Azokból gyorsan összeállított egy hiányos garnitúrát, és megvetette az egyik ágyat. Az ajtóból azonban visszajött, és lekapta az ágyról a lepedőt és párnát, mert ráeszmélt, hogy azok már feleslegesek.

Kiment az udvarra.

Csillagné ott halt meg, ahol elesett. Szemlátomást azonnal, mert nem volt nyoma, hogy próbált volna odébb kúszni, vagy vergődött volna. Ugyanabban a pózban feküdt, hason, arcra bukva, és szó szerint a vérebe fagyva, mert a vér, a hóra ömlött is és a kardigánjába ivódott is, megfagyott. Ezt akkor észlelték, mikor a hátára fordították, továbbá azt is, hogy a hóba fagyott vér és a ruhába fagyott vér egyetlen tömböt alkot, és ha nem akarják, hogy az egész bent megoldjon, a hóba fagyottat le kell választani a ruhába fagyottról.

Steve *spaknit* hozatott, és óvatosan lefeszegette vele.

Más gond nem volt Csillagnéval. De lehetett volna, ha zuhanás vagy agonizálás közben karjait oldalvást vagy előre nyújtja, hogy belekapaszkodjon valamibe, mert akkor úgy mered meg, és lehetetlen, vagy legalább is bajos koporsóba tenni. Némi aggodalomra így is adott okot. Kissé szétlökte a lábait, és azok úgy maradtak. Bár ebből pillanatnyi előny is származott. Mihály, akit Steve a lábaira állított, így kényelmesen közénk tudott állni, mikor felemelték.

Miután kiterítették a vendégszobában, a kardigán alá pedig egy összehajtott, rossz törülközőt dugtak, Steve visszatért Arankához.

A lány alul még mindig meztelen volt, és be sem takarózott. Mindössze annyi változott, hogy a fal felé fordult és összekuporodott. Steve felajánlotta neki, hogy elhívja Gedait. Van egy kis dugi benzine, motorral át tud menni Recskre. Bár jobb volna, ha ő is vele jönne, mert Szenteste van, és egy orvos ilyenkor nem szívesen megy beteghez. Már az is jó, ha egyáltalán fogadja őket. Aranka azonban erre sem volt kapható. Steve legalábbis erre következtetett a hallgatásából, mert továbbra sem beszélt, sőt már a fejét sem rázta, csak annyiban vett róla tudomást, hogy lerúgta magáról a dunnát, mikor betakarta.

Nem volt mit tenni, el kellett fogadni és várni, várni és remélni, hogy ez nem marad így, hogy később jobb lesz, enyhül a sokk, javul az állapota, és magához tér. Talán már holnap, és akkor meglátják, mit lehet vele kezdeni. De az is lehet, hogy előbb, még ma, az este folyamán, ha megjön Júlia, aki mégiscsak a barátnője. Hátha ő tudja, mit kell csinálni, vagy esetleg már a pusztja jelenléte gyógyírként hat rá.

Steve befogta Lepkét a kocsiba – az először nem értette, hogy egyedül kell húznia –, és a gyerekekkel együtt hazahozta a feleségét. Aranka azonban ettől nem lett jobban. Pedig az mindennel próbálkozott. Csókolta, simogatta, gyengéden beszélt hozzá, vigasztalta, biztatta, hogy mosakodjon meg, vegye fel a hálóingét, és ne hagyja el magát, szörnyűség, égbe kiáltó gazság, de túlélte, és minden rendbe jön, és olyan lesz, mint volt. És az sem biztos, hogy teherbe esett, de

ha mégis, hát majd elveteti, és kész, nem kell egy gazember fattyát megszülnie. Borsmentateát főzött neki, és nyugtató tablettát akart vele bevetetni. Még mellé is feküdt, hogy átölelje, hogy úgy segítsen neki ellazulni, de az elhúzódott, és amikor visszavonta, és maga felé fordította, úgy nézett rá, mintha nem ismerné. Még Jancsikát is behívta hozzá, akit annyira szeretett, de az sem segített, pedig a gyerek oda szaladt az ágyhoz, nyújtotta feléje kis kezét, és a nevéen szólította.

– Ajanka – mondta selypítve.

Júlia feladta, legalábbis egyelőre. Egy pohár tejet és némi *darált kekszet* azért oda készített neki az éjjeli szekrényre. Aztán csatlakozott a családjához, amely már várta a nappaliban. Maguk voltak, Mihály, Fáni hazament.

Júlia tálalt, Steve áldást mondott, és nekiláttak a mákos *csíknak*. Szenteste volt, de furcsa így, egy halottal a házban. Jancsika, aki egy külön kis asztalnál evett, nem használta a villáját, hanem a kezével rakta a szájába a tésztát, és felfelkacagott, mikor annak egy-egy szálát sikerült beszippantania. Az anyja nem szólt rá, csak vállat vont, és bocsánatkérően nézett Steve-re.

Miután lefektették, és megbizonyosodtak róla, hogy Georgie is elaludt, Steve felállította, Júlia pedig felöltöztette a karácsonyfát. Szaloncukrot nem kaptak, de megvolt az előző évinek az ezüstpapírja, kockacukrot csomagolt bele, és azt aggatta az ágakra. Aztán alá rakták az ajándékokat, amelyek idén igen szerények voltak. Jancsikának egy kis fatraktor, Georgie-nak egy bicska, Arankának egy horgolt díszszekendő. Az anyjának egy fejkendőt vettek, de a szekrényben hagyták azzal, hogy majd odaadják Fáninak. Maguknak semmit nem tettek a fa alá. Megbeszélték, hogy a rendkívüli időkre tekintettel most nem ajándékozzák meg egymást, ami Júliának nem esett különösebben neheze, mert az ő családjában ilyesmi különben sem volt szokásban.

Mielőtt nyugovóra tértek volna, Steve körutat tett kint. A csűrben megnézte a jószágokat, de legfőképpen Morzsát, akit az istállóban helyezett el egy kupac szalmán. Mielőtt a családjáért ment volna, eltávolította a lábából a golyót, és bekötözte a sebet. Teljesen feleslegesen, állapította meg most, mert az leszedte a kötést.

Júlia Arankát tekintette meg. Azt tapasztalta, hogy alszik. A tejhez, a süteményhez nem nyúlt. Nem merte ráfordítani a dunnát, mert hátha felébred, pedig félő volt, hogy megfázik, ha kialszik a kályhában a tűz. A lámpához lépett, hogy eloltsa, amikor mentőötlete támadt. Lepedőt vett ki a szekrényből. Vékony, de jobb, mint a semmi, és olyan könnyű, hogy nem érez fel rá, gondolta, és betakarta vele. Kissé megkönnyebbülve csavarta le a lámpa belét.

Másnap, Karácsony napjának reggelén Steve bemotorozott a faluba jelenteni a bírónak a halálesetet, aztán pedig át Recskre az orvoshoz, aki azt ígérte, hogy ebéd után átjön. Jancsika megcsodálta a karácsonyfát, és birtokba vette a játéktraktort. Georgie is örült a bicskának, bár ő már nem hitte, hogy a Jézuska hozza a karácsonyfát.

Aranka nem fázott meg, de ugyanolyan rossz lelki állapotban volt, mint előző este, vagy még rosszabban, mert minden közeledést elutasítva továbbra sem beszélt, és amikor Júlia ismét maga felé fordította, ellenségesen, villámló tekintettel nézett rá, szinte ölt a szemével. És gíngint nem evett, nem ivott semmit.

Júlia reggeli után elkészítette az ünnepi ebédet, és elmentek a karácsonyi misére. Fáni maradt otthon. Rábízták Arankát, meghagyva neki, hogy ne háborgas-

sa, viszont figyelje, nehogy a vendégszobába menjen. Ha tudja is, hogy meghalt az anyja, legalább ne lássa. Be is zárták volna a vendégszoba ajtaját, de nem találták a kulcsát.

A mise hosszabb volt, mint a rendes évközi vasárnapi, és csak jóval tizenkettő után értek haza. Júlia azt tervezte, hogy még egyszer próbálkozik Arankával. Nem tudta volna elviselni, hogy mialatt ők a karácsonyi ebédet fogyasztják, az étlen-szomjan gubbaszt abban a szobában.

Az újabb próbálkozásból azonban nem lett semmi, de még az ebédet is későbbre kellett halasztani, mert mire megjöttek, Aranka már nem volt az élők sorában. Kiszökött a házból, és felakasztotta magát a csűrben. Kihasználta azt a pár percet, amíg Fáni lement tojásért a pincébe. Elfogyott a levesbe való tészta, és Júlia megbízta, hogy csináljon kiskockát, amíg ők oda vannak. Kikészített neki mindent, és az már gyúrta volna össze a hozzávalókat, amikor úgy vélte, hogy kevés a tálba ütött két tojás.

A szénaszinten találták meg, a ledobó nyílás felett. A csűrben tartózkodó Mihályt kijátszva tett szert a kötélre. Rejtély, hogyan tudta felerősíteni a végét a szarufára, de tudatosan választotta a tetőnek azt a részét. Az volt az egyetlen pont fent, ahonnan bele lóghatott a ledobó nyílásba.

Azonnal levágták. Még meleg volt, de már nem élt. Úgyhogy a megérkező Gedainak két halotti bizonyítványt kellett kiállítania.

A falu temette el őket, közköltiségen. Nem mindjárt az ünnepek után. Előbb próbáltak hozzátartozókat felkutatni. Telefonáltak Erdőkövesdre, Steve személyesen is elment érdeklődni, de nem leltek senkit.

Rabbi nem lévén, keresztény szertartás szerint búcsúztatták őket. Lados esperes először vonakodott, de aztán vállalta abból a megfontolásból, hogy a zsidók megölték ugyan Jézust, viszont ők is Isten teremtményei, ellenben kikötötte, hogy kereszt nem kerülhet a sírjaikra.